

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABAWA

١١ Rabi'ul Auwal, ١٤٤١

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI

^ Nuwamba, ٢٠١٩

(١)

KAYATACCIYAR SURA TA RAYUWAR SAHABBAI..

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Da wafanda suke akan gaba na farko- fako, cikin wafanda suka yi hijira, da wafanda suka tarbe su, da ma wafanda suka biyo turba irin tasu da kyautatawa, duka Allah ya yarda da su, su ma sun yarda da Allah, kuma Allah ya tanadar masu da aljannar da koramu suke gudana ta karkashinta, za su dawwama a cikinta har abada, kai lallai wannan babban rabo ne mai matuƙar girma))**.. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kaƙai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, da aminci, shi da Alayensa da Sahabbansa da wafanda suka bi tafarkinsa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Lallai Allah Maƙaukakin Sarki ya zaƙi Annabawansa da Manzanninsa masu tsarki daga cikin halittunsa, Allah Mai girma da ƙaukaka yana cewa: **((Allah yana zaƙar Manzanninsa daga cikin mala'iku, da ma cikin mutane, lallai Allah mai yawan ji da gani ne))**, Haka ma mai girma da ƙaukaka ya zaƙa wa Manzanninsa mataimakan da za su agaza masu wajen isar da saƙon Ubangijinsu, babu shakka Allah Maƙaukakin Sarki ya zaƙa wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) wasu tsarkakan mutane, zaƙaƙƙun abokai, da suka yi imani da shi,

(۲)

suka kuma karfafa masa gwiwa, suka kuma taimaka masa, suka bi hasken da aka saukar masa, Sayyiduna Abdullahi Bn Mas'ud (Allah ya kara yarda da shi) yana cewa: **"Lallai Allah Madaukakin Sarki ya duba zukan bayi, sai ya zaɓi Annabi Muhammadu (Sallallahu alaiHi wa sallam), ya aiko shi da sakonsa, ya kuma zaɓe shi da iliminsa, sannan ya duba zukan sauran mutane bayansa, sai ya zaɓa masa sahabbansa, ya sanya suka zamo masu taimaka wa addininsa, waziran Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam), duk abin da muminaɓi suka ganshi a matsayin abu mai kyau, to mai kyau ne har ga Allah, duk kuma abin da muminaɓi suka ganshi a matsayin mai muni, to mai muni ne har ga Allah"**..

Sai sahabbai (Allah ya kara yarda da su) suka zamo mafiya gaskiyar imani, da yawan ilimi, da fahimta, da kyautata aiki, sun daga tutar addini zuwa ko'ina a bayan kasa, cikin hikima da kyakkyawan wa'azi, suka kuma isar da sakonnin Ubangijinsu kaman yanda ya kamata, da haka sai suka cancanci su zamo zaɓin da Allah Madaukakin Sarki ya yi wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam), an ruwaito daga Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su) yana sharhi akan maganar Allah da take cewa: **((Ka ce: godiya ta tabbata ga Allah, amince kuma ta tabbata ga bayinsa da ya zaɓe su..))** cewa: su ne sahabban Annabi Muhammadu (Sallallahu alaiHi wa sallam), Allah Madaukakin Sarki ya zaɓa wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) su, su ne waɗanda suka kwankwadin manhajin Musulunci daga tsarkakakkiyar

(۳)

mabuɓɓugarsa ta asali, ba kuma su kauce wa mikakkiyar hanyarsa ba..

Lallai rayuwarsu cike take da shafuka masu matuƙar yawa, da suke nuna yanda haƙifanin Musulunci yake a aikace, a cikin waɗannan shafuka akwai: **na tausayi da rahama**, lallai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya dasa dabi'ar rahama da tausayi a cikin zukatan sahabbansa, a cikin alamun haka akwai wata rana da Sayyiduna Uyaina Bn Hisn ya ga Sayyiduna Umar Bn al- Khadfab (Allah ya kara yarda da shi) ya dora ɗaya daga cikin 'ya'yansa akan cinyarsa, yana sumbantarsa, sai Uyaina ya ce: kana Amirul muminina kuma, kana sumbatar yaro?! Da a ce ni ne Amirul muminina da babu yaron da zan sumbanta, sai Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: **To yaya na iya idan har Allah ya zare rahama daga cikin zuciyarka?! Lallai Allah yana tausayin masu tausayi ne a cikin bayinsa kawai**, wannan mataki da Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya dauka, koyi ne ya yi da Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) a abin da ya gudana tsakaninsa da al- Akra'u Bn Habis; lokacin da Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya sumbaci Sayyiduna al- Hassan Bn Aliyu (Allah ya kara yarda da su) a gabansa, sai al- Akra'u ya ce: : Tabbas ina da 'ya'ya goma, ban kuma taɓa sumbantar ko ɗaya daga cikinsu ba; sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya kalle shi, ya ce: **((Wanda ba ya tausayi, shi ma ba za a ji tausayinsa ba))**.

Haka ma Sahabban Manzon Allah (Allah ya kara yarda da su) abin koyi ne **wajen yafiya da rangwame**, mafi girma da

(£)

darajar abin da zai bayyana haka shi ne abin da ya faru da Sayyiduna Abubakar (Allah ya kara yarda da shi) wajen yafiya da ya nuna wa Musdah Bn Asasat, lallai Sayyiduna as- Siddik (Allah ya kara yarda da shi) yana ciyar da shi saboda kusancin da yake da shi da shi, da kuma zamowarsa talaka, shi Musdah yana cikin wadanda suka saki bakinsu akan Sayyida A'isha (Allah ya kara yarda da ita), lokacin da Allah ya wanke ta, sai Sayyiduna Abubakar ya yi nufin daina ciyar da Musdah, sai Allah Madaukakin Sarki ya saukar da ayar: **((Kada mutanen kirki, masu dukiya a cikinku su rantse akan hana kyautatawarsu ga wadanda suka cancanta cikin 'yan uwa makusanta, da miskinai, da wadanda suka yi hijira saboda Allah, da sauransu ta kowane irin dalili da ya shafe su, kaman idan sun yi masu ba daidai ba, kamata ya yi su yafe masu, su kwar da kai ga barin mayar masu da martani, idan dai har kuna son Allah ya yafe kura-kurenku, da munanan ayyukanku, to ku ma ku aikata abin da kuke son Ubangijinku ya yi maku ga wadanda suka munana maku, ku ladabtu da ladubbansa, shi dai kam mai yawan gafara da rahama ne)),** sai as- Siddik (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: Ina so, wallahi na fi kowa son Allah ya gafarta mini, sai ya dawo ya cigaba da ciyar da Musdah, yana mai cewa: wallahi ba zan taɓa hana ka ba har abada.

Haka ma akwai: **himma mai girma da kuma rige - rige wajen aikata ayyukan alhairi**, lallai sahabbai sun koyi zage dantse wajen himma, da rige -rige wajen ayyukan alhairi, da neman manyan matsayi na kololuwa a cikin komai ne daga

(e)

Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam), da ma can (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Idan za ku roki Allah, to ku roke shi al-Firdausi, ita ce matsakaiciyar aljanna, madaukakiyar aljanna kuma -ina gani- tana saman al- Arshin Mai yawan rahama, daga cikinta ne koramun aljanna suke bubbugowa),** wannan ne ya sanya sahabbai masu daraja a koda yausha suke rajin ganin kansu a manyan matsayi a cikin komai, Sayyiduna Umar Bn al- Khaddab (Allah ya kara yarda da shi) yana cewa: **(Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya umurce mu da mu yi sadaka, wannan ya zo ne a daidai lokacin da akwai wani kudi a tare da ni, sai na ce: yau kam zan zarce Abubakar, ya zamo na tafa wuce shi a wata rana kenan, sai na kawo rabin dukiya ta, sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: (Mene ka bar wa iyalanka?), sai na ce: kwatankwacin wannan, ya ce: sai Abubakar ya kawo duk abin da yake mallaka, sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce masa: (Mene ka bari wa iyalanka?), sai ya ce: Na bar masu Allah da Manzonsa, sai na ce: ba kuwa zan sake yin gasa da kai ba har abada).**

Ga kuma sahabin nan mai girma Ka'ab Bn al- Aslamiy (Allah ya kara yarda da shi) yana cewa: **Na kwana tare da Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai na kawo masa ruwan alwalla da na biyan bukatarsa, sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce mini: (Tambayi abin da kake so), sai na ce: zama tare da kai a aljanna, sai ya ce: (Babu wani abin kuma?), sai na ce: wannan ne kawai, sai ya ce: (Ka taimaka mini akan kanka da yawan sujada).**

(٧)

Haka ma a cikin wadannan surori masu kayatarwa akwai: **fifita wani akan kai, da kuma kamewa da yakana**, lallai mutanen Madina sun buga babban misali a fagen fifita wani akan kai, an ruwaito Hadisi daga Sayyiduna Abuhuraira (Allah ya kara yarda da shi), ya ce: **wani mutum ya zo wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam)**, sai ya ce: **ya Manzon Allah, ina cikin wani hali, sai ya aika wajen matansa, ba a sami komai daga wurinsu ba, sai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: (Wane zai amshi bakwancinsa na wannan daren, Allah kuma ya yi masa rahama?)**, sai wani mutum cikin mutanen Madina ya tashi, ya ce: **ni ne, ya Manzon Allah, sai ya tafi wurin iyalinsa, ya ce wa matarsa: wannan bakon Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ne, kada ki adana komai ga barinsa, sai ta ce: na rantse da Allah babu komai sai abincin yara, sai ya ce: idan yaran suna son su ci abincin dare, to ki lallaba su, har su yi barci, ki zo, ki kashe fitila, mu daddaure cikinmu a wannan daren, sai kuwa ta yi haka, sai da safe mutumin ya tafi wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam)**, sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Lallai Allah Madaukakin Sarki ya ji dadi -ko ya yi murmushi- akan abin da wane da wance suka yi)**, sai Allah mai girma ya saukar da ayar: **((Suna fifita bukatun wasu akan bukatun kansu, koda kuwa suna cikin matsananciyar bukata..))**.

Haka ma a cikin wani yanayi mai kayatarwa da ya haɗe tsakanin dabi'un fifita wani akan kai na mutanen Madina "al-Asar (Allah ya kara yarda da su), da kuma dabi'ar kamewa da

(Y)

yakana na wafanda suka yi hijira (Allah ya kara yarda da su), inda Sayyiduna Sa'ad Bn ar-Rabi' (Allah ya kara yarda da shi) ya yi wa Sayyiduna Abdurrahman Bn Auf (Allah ya kara yarda da shi) tayin zai raba dukiyarsa ya ba shi rabi, sai kuwa Sayyiduna Abdurrahman (Allah ya kara yarda da shi) ya nuna kamewa da yakana, ya ce: kawai nemi da ya nuna masa kasuwa, ya tafi ya yi iya yinsa wajen kasuwanci, har sai da ya zamo cikin wafanda suka fi wadata a cikin masu halin garin Madina.

Haka ma akwai: **ɗabi'ar dawo wa gaskiya idan ta bayyana**, lallai sahabbai (Allah ya kara yarda da su) mutane ne masu neman gaskiya, ba sa nuna girman kai wajen dawowa zuwa ga gaakiya, an ruwaito Hadisi daga Abu Mas'ud al- Ansariy (Allah ya kara yarda da shi), ya ce: **wata rana ina dukan wani bawa na, sai na ji wata murya ta baya na ta cewa: (Ka sani, ya Abu Mas'ud, ikon da Allah yake da shi akanka, ya fi wanda kake da shi akansa), sai na waiga, sai na ga Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ne, sai na ce: Ya Manzon Allah, na 'yanta shi saboda Allah, sai ya ce: (Da a ce ba ka yi hakan ba, da kuwa wuta ta ci ka), ko (da wuta ta shafe ka).**

Haka ma akwai: **cika alkawari**, lallai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya dasa kimar cika alkawari a cikin zukatan sahabbansa, ya kwadaitar da su wajibcin cika shi, ga Sayyiduna Mu'awiyya Bn Abu Sufyan (Allah ya kara yarda da su) nan a aikace; akwai yarjejeniya tsakaninsa da Romawa, sai Mu'awiyya (Allah ya kara yarda da shi) ya kuduri aniyar

(A)

zuwa kusa da kasar Romawa, ta yanda da zaran ranar da karshen wannan yarjejeniya za ta zo, shi kuma ya fada masu ba tare da sun sani ba, sai wani daga cikin sahabban Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya yi sauri ya riske shi yana cewa: Allahu akbar, Allahu akbar, a dai cika alƙawari, kada a yi yaudara, da aka duba a ga wane ne yake wannan maganar, sai aka ga Sayyiduna Amru Bn Abasat (Allah ya fara yarda da shi) ne, sai Mu'awiyya (Allah ya fara yarda da shi) ya aika aka kira shi, ya tambaye shi, sai ya ce: na ji Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Wanda yake da wata yarjejeniya ta aminci da tsaro tsakaninsa da wasu mutane, kada ya tsananta, kada kuma ya warware ta har sai lokacinta ya kare, ko kuma ya sanar da su cewa ya dakatar da yarjejeniyar),** sai Sayyiduna Mu'awiyya (Allah ya fara yarda da shi) ya dawo daga rakiyar shirinsa na farko.

**Wannan kenan, ina nema wa kai na da ku gafara daga Allah
Madaukakin Sarki.**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai. Ina shaidawa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya. Ina shaida cewa lallai shugabanmu Annabi Muhammadu, bawan Allah ne kuma Manzonsa. Ya Allah ka yi masa salati da aminci da albarka, shi da Alayensa, da Sahabbansa, da duk wanda ya bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

(9)

Ya 'yan uwa Musulmai:

Lallai sahabban Manzon Allah (Allah ya kara yarda da su) abin koyi ne mai kyau na raya duniya ta hanyar addini, kowanne daga cikinsu yana da aikin da yake gabatarwa, ya kuma kyautata shi, kana ya kware a cikinsa, a cikinsu akwai dan kasuwa, akwai jagora, akwai kuma malamai masana, da sauransu, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Wanda yafi tausayin al'umma ta a cikin al'umma ta shi ne Abubakar, wanda kuma ya fi karfi wajen bin umurnin Allah shi ne Umar, wanda kuma ya fi gaskiya a wajen kunya shi ne Usman, wanda ya fi kowa sanin halal da haram kuwa shi ne Mu'az, wanda ya fi kowa iya karanta Alkur'ani shi ne Ubayyu, wanda ya fi sanin rabon gado shi ne Zaid Bn Sabit, kowace al'umma tana da amini, aminin cikin wannan al'umma shi ne Abu Ubaidat Bn al- Jarrah).**

Lallai ayyukan sahabbai (Allah ya kara yarda da su) suna da tasiri mai kyau da suka bari, kuma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana karfafa masu gwiwa, yana kiran kowa daga cikinsu da abin da ya kware akansa, saboda girmama shi, da kuma girmama ilimin da yake da shi a fagen, a irin wannan ne lokacin da Sayyiduna Usman Bn Affan (Allah ya kara yarda da shi) ya shiga wurin Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) a ranar yakin Tabuka, yana dauke da Dinare dubu, ya zuba su a gaban Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam), sai (Sallallahu

(10)

alaiHi wa sallam) ya ce: **(Duk abin da Usman ya aikata bayan wannan ba zai cutar da shi ba har abada).**

Haka ma akwai: **Bincike da neman halal, da hararo Allah Madaukakin Sarki a cikin dukan al'amurra,** a cikin irin wannan akwai abin da ya faru da Sayyiduna Jarir Bn Abdullahi (Allah ya kara yarda da shi); inda ya umurci hadiminsa da ya sayo masa doki, sai kuwa ya sayo masa akan kudi Dirhami dari uku, ya zo wurinsa da mai sayarwar saboda a ba shi kudin, sai Jarir ya ce wa mai dokin: dokinka ya wuce Dirhami dari uku, shin za ka sayar mini akan Dirhami dari hudu? Sai ya ce: wannan kuma yanda ka gani, sai ya ce: dokinka ya wuce Dirhami dari hudu, shin za ka sayar mini Dirhami dari biyar? Haka ya yi ta kara masa Dirhami dari - dari, har sai ya kai Dirhami dari takwas, ya kuwa saya a haka, sai aka yi masa magana akan haka, sai ya ce: Lallai na yi wa Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) mubaya'a akan yin nasiha ga daukacin Musulmi).

Kowanne daga cikinsu ya san hakkinsa, ya kuma sauke shi, bai fetare hakkinsa ba, akan haka ne lokacin da Sayyiduna Abubakar (Allah ya kara yarda da shi) ya nada Sayyiduna Umar Bn al- Khaddab (Allah kara yarda da shi) alkalanci, Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya kwashe shekara daya cur, ba tare da wani ya shirga da kara a wurinsa ba, a lokacin sai ya nemi Sayyiduna Abubakar as - Siddik (Allah ya kara yarda da shi) da ya amince ya sauke shi daga alkalancin, sai ya ce masa: wahalhalun alkalanci ne suka sanya kake neman

(11)

a sauke ka ya Umar?, Sai Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: ba haka ba ne ya Halifan Manzon Allah, kawai dai muminai ba su da wata bukata daga gare ni, kowa daga cikinsu ya san hakkinsa, bai nemi sama da hakan ba, ya kuma san hakkin da yake akansa, bai yi nawa wajen sauke shi ba, kowa daga cikinsu yana so wa ɗan uwansa abin da yake so wa kansa, idan ba su ga ɗaya daga cikinsu ba, suna zuwa su san yanayin da yake ciki, idan ya yi rashin lafiya sukan gaishe shi, idan talauci ya kama shi, sukan taimake shi, idan ya nemi wata bukata sukan taimaka masa, idan wata damuwa ta same shi, sukan yi masa jaje, da Allah ya kyauta, addininsu nasiha ne, ɗabi'unsu kuma su ne: bayar da umurni da ayyuka masu kyau, da hana aikata munana, tun da kuwa haka ne, mene zai sanya su yi husuma? tun da kuwa haka ne, mene zai sanya su yi husuma?.

Lallai muna matuƙar buƙatar komawa zuwa kyawawan ɗabi'un waɗannan nagartattun abin koyi cikin sahabban Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), mu ɗabi'antu da ɗabi'unsu, saboda mu bayyana hakikanin surar addinin Musulunci, addinin rahama da rangwame da mutuntaka, da zaman lafiya ga ɗaukacin bil'adama.

**Ya Allah Ubangiji ka kare mana kasarmu, da al'ummar kasar,
da sojojinmu da 'yan sandanmu, ka habaka tattalin arzikin
kasarmu da na sauran kasashe baki ɗaya.**